

SELMECZBÁNYAI HIRADÓ

VEGYES TARTALMU HETILAP.

SELMECZ-BÉLABÁNYA SZ. KIR. VÁROS-, A F. M. K. E. SELMECZBÁNYAI VALASZTMÁNYA- ÉS A MAGYAR TURISTA-EGYESÜLET SZITNYA-OSZTALYÁNAK HIVATALOS LAPJA.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre 8 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felölös szerkesztő:
KUTI ISTVÁN.
Kiadó és lapfuttató:
JOERGES AGOST.

HIRDETÉSI DIJAK:

Hirdetések megállapodás szerint számítatnak.
Nyiltér díja soronként 20 fill.

A Selmeczbányai Híradó külön kiadása.

Lapunk mai rendkívüli kiadását azért tartottuk szükségesnek, hogy a közbe jött kettős ünnep miatt már pénteken megjelent legutóbbi lapszámunkat némileg pótoljuk és főképpen, hogy a Breznyik János síremlékének leleplezési ünnepéről és az erre nézve tett intézkedésekről, t. olvasó közönségünket ideje korán értesítsük.

A szerkesztőség.

Breznyik emlék-ünnepély.

Lapunk legutóbbi számában már megírtuk, hogy miként fog végbe menni a Breznyik János síremlék leleplezési ünnepélye és közöltük az ünnepség sorrendjét is. Ezt a sorrendet változatlanul elfogadta azon értekezlet is, a mely e hó 7-én délután Heine Hugó elnöklése mellett tartott meg a lyceum tanástermében és melyen szép számban vettek részt a boldogult lyceumi igazgató helyben lakó tanítványai közül. — Ezen értekezlet, a melyen többek között jelen voltak: Heine Hugó, Svehla Gyula, Martiny István, Ágfalvi Alajos, dr. Kaldrovics Géza (Budapestről), Jezsovits Károly, Hlavacssek András, Moesz Géza, Szever, Suhajda, Lacó, Dimák Gyula, Baumerth István, Fizély Károly, Kachelmann Viktor, ifj. Marschalko Gyula, ifj. Oszvaldt Gusztáv, Makónyi Pál, Eisele, Richter Ede stb. — a síremlékalap bizottság ünnepély-sorrendjét teljesen elfogadva még csak a vendégek elszállásolásáról, a sírkő felállításának ellenőrzéséről és a beneficium és a közebéd rendezéséről gondoskodott.

Az értekezlet, Okolicsányi Gyula, Jezsovits Károly igazgatóhoz intézett levelének felolvasása után, az elszállásolási bizottságba beválasztotta id. és ifj. Oszvaldt Gusztávot, Suhajda Lajost, Baumerth Istvánt, Kachelman Viktort és Makónyi Pált. A sírkő felállításának ellenőrzésére kizsármelt bizottság tagjaivá lettek: Svehla Gyula, Fizély Károly és Ágfalvi Alajos. A közebédet rendező bizottság tagjaivá lettek: Krausz V. Gy., id. és ifj. Marschalko Gyula és Pauer János.

Az elszállásolás könnyebb eszközölhetése miatt e hó 18-án az elszállásolási bizottság két tagja az érkező vendégek elé Garamberzencére fog utazni. A vasuton ér-

kező vendégek, szívélyes fogadtatás után, azonnal szállásaikra lesznek kísérve.

A közebédre, Breznyik János volt tanítványai által *mint vendégek* meghívatnak a helybeli ág. evang. lyceum összes tanárai, Dunay Ferenc besztercebányai kerületi főigazgató, Szitnyai József polgármester, Podhragyay Pál prépost-pléb. dr. Schwartz Ottó akad. igazgató, Liha Antal kir. járásbíró, Litschauer Lajos bányaiskolai igazgató tanár, Krbek Ottokár dolánygyári igazgató, Fekete Dezső kir. postahiv. főnök, Herman Adolf adótárnok és Vágner Lajos vasuti állomás főnök.

Az értekezlet, Breznyik János volt tanítványainak összehívésében *lapunk útján* melegen felkéri a t. nagy közönséget, hogy a *közebéden mentől nagyobb számban részt venni sziveskedjék és hogy a részt venni akarók ebbeli szándékukat péntek estig, vagyis e hó 14-ig Krausz V. Gy., üzletében bejelenteni sziveskedjenek* Az aláírás kötelező.

A közebédért borral együtt személyenként 5 korona fizetendő, magától értedődően, hogy a közebéden a hölgyeket is nagyon szívesen fogják fogadni.

A közebéden, melyet Breznyik János volt tanítványai a régi kedves emlékek felújítása és a város mostani közönségével való megismerkedése céljából rendeznek, Balogh László zenekara fog játszani.

A „beneficium” — a lyceumi tanuló ifjúság megvendégelése — miként leendő rendezéséről az értekezlet, hosszabb eszmecsere után, abban állapodott meg, hogy az, *ha ez idő kedvező lesz*, a közebéddel egyidejűleg a városi vigadó kertjében tartásuk meg és azon a lyceum mind a nyolc osztálya egyszerre egyen részt tekintet nélkül arra, hogy az egyesek alumnisták-e, vagy sem. Ha az időjárás azonban kedvezőtlen volna, akkor a tanulók a lyceumi alumneumban fognak megvendégetetni. A beneficium főrendezésével Micsinay János lyceumi tanár és az alumneum ondnoka bízott meg,

Itt közöljük azok névsorát, kik Okolicsányi Gyula síremlék bizottsági elnöknek eddig bejelentették az ünnepélyen való résztvevősítiket.

Kachelmann Valter erdőmester Edelény, Ivánka Pál főszolgabíró Vác, Lipsey Soma ügyvéd

Ipolyságh, Velvarth Lipót nagykereskedő Budapest, Ivánka István birtokos, Csepessényi Béla tanító Uj Verbász, Zelenka Frigyes polg. isk. tanár Székesfehérvár, Zathurecky Imre birtokos Zaturesa, Petric Mihály vasgyári tiszt Szénbánya, Knezovits János ügyvéd Korpona, Thomka László gyógyszerész Nyustja, Svehla Gyula bányai igazgató Selmeczbánya, Kachelmann Farkas bányatanácsos Selmeczbánya, Szép Gábor szénvízsgáló Selmeczbánya, Telekes Lajos számellenőr Selmeczbánya, Dr. Stuller Gyula bányafőorvos Selmeczbánya, Pachmayer János főpénzt. Selmeczbánya, Martiny István bányatanácsos Selmeczbánya, Bozer Károly főmérnök Selmeczbánya, Tirscher József bányatanácsos Selmeczbánya, Jakó Gyula bányatiszt Selmeczbánya, Veress József főmérnök Selmeczbánya, Dr. Sós Antal bányarvos Selmeczbánya, Richter Géza mérnök Selmecb., Puskás József Selmecb., Fischer Samu mérnök Selmecb., Szentistványi Gyula főmérnök Selmeczbánya, Mihalik Géza bányagyakornok Selmeczbánya, Pelachy Ferenc bányamérnök Selmeczbánya, Ország Arthur kezelő tiszt Selmeczbánya, Hamrák Ferenc kohómérnök Selmeczbánya, Baliga Aurél, kohómérnök Selmeczbánya, Farbak Gyula kohómérnök Selmeczbánya, Droppa Dániel tanító Erdő-Kürt, Okolicsányi Gyula bank-ügyész Bpest, Okolicsányi Lajos erdőmester Polonka, Okolicsányi József ékárbeselő Bpest, Slavik György Dacsolam, Maróthy Emil lelkész Vanyarc, Szabó Kálmán lelkész Közép-Palójtá, Biszкуп Béla lelkész Ozdin, Horváth Danó árvaszközi úlnök B.-Gyarmat, Riesz Károly lelkész Zay-Ugróe, Henricy Miklós lelkész Aszód, Frenyó Gyula lelkész Szt.-Péter, Holaky Vilmos lelkész Rakonca, Csövényi Géza lelkész Turicska, Mihalovits Samu lelkész Bér, Dr. Kaszaniécky Kálmán ügyvéd Léva, Fuchs János lelkész, Fuchs Sámuel lelkész, Szekerka Pál lelkész Hluboka, Csipkay János segéd lelkész Bgyarmat, Dr. Sztankay Ába Báth, Kiszely János Báth, Sobó Jenő bányatanácsos Selmeczbánya, Dr. Kolpasky Dani orvos Bát, Perényi Rezső tanító Aszód, Dr. Kaldrovics Géza ügyvéd Bpest, Konkoly Thege Zoltán jegyző Szob, Raab Károly főesperes Környe, Gr. Zay Miklós orsz. képvis. Zay-Ugróe, Veres Pál állami gazdasági intéző Mezöhegyes, Adamovits Samu tisztviselő Zolyom.

H I R E K.

— Személyi hírek. Dr. Tóth Imre bányakerületi főorvos hivatalos kórtuljából szombaton, e hó 15-én érkezik vissza. — Lovag Kerpély Antal nyug. miniszteri tanácsos, a vaskohászat jeles tudósa néhány napot városunkban töltött.

— Horváth Béla főispánunk tegnap, hétfőn ide érkezett, a mai közgyűlésen elnököl és délután Ipolyságra utazott.

— **Erzsébet királynének halálának** második évforduló napján városunk is gyászolt. A házakról, középületekről, templomok és iskolákról lengtet a sok fekete zászló; a templomokban gyászisteni tisztelt. az iskolákban gyász emlék ünnep tartott. A egész lakosság, kivétel nélkül, gyászolta felejtethetetlen Erzsébet királyné nagyszonyunkat.

— **Muzeumi látogatás.** Ma kedden délelőtt Horváth Béla főispánunk, Farbak István orsz. gyűl. képviselőnk, polgármesterünk és több városi biz. tag társaságában meglátogatta a levéltárnok kalauzálása mellett a városi muzeumot, mely főispánunknak nagyon tetszett és elismerésének több ízben adott kifejezést.

— **Kinevés.** *Deánszky Károly* a selmecbányai bányaigazgatósághoz ideiglenes minőségű számtisztítót neveztetett ki.

— **Törv. hat. bizottsági közgyűlés.** A szeptember havi rendes közgyűlés ma 11-en tartott meg Horváth Béla főispán elnöke mellett. A biz. tagok meglehetősen szép számban jelentek meg és nagy érdeklődést mutattak különösen Vihnye-fürdő és az épülő városi elemi iskola ügyében. A közgyűlés, melyről kimerítőbb tudósítást közlünk lapunk jövő számában, hodrusi ovodásnőnek Kmetz Boriskát választotta meg két szavazat többséggel.

— **A báró Geramb Unió válsága.** Köztudomású immár, hogy a Báró Geramb Unió bányatársulat bányáival, a Szandriki ezüstáru és a belabányai ólomos gyárával nehéz válságba jutott, melyből, hogy sikeresen kibontakozzék nagyon, de nagyon kívánatos volna. Hiszen ez a bányatársulat ugyanis több mint ezer ember kenyéradója, ugyanis mint hazánkban egy egészen új gyári vállalat megalapítója, úgy is, mint a kincstári bányákból aknázott ezüst és ólom értékesítője teljes mértékben megérdemelné, hogy az állam a válságából kiszabadítsa, mert igenis egyenesen a magyar állam érdekében áll, ha más szempontból nem, nemzetgazdasági szempontból, hogy a társulat és annak a kezdet nehézségeivel küszködő újabb, nagy vállalatja továbbra is fennálljanak vagy legalább is ne kerüljön oly kezekbe, melyek csak a nyereszkeredést, a gyors kizsákmányolást tűznék ki célul. A társulat a válságos állapotba miatt hívott egybe, annak képviselője, lovag Berks Róbert esz. és kir. kamarás, a hó 18-ára közgyűlést, mely közgyűlés igen fontos tárgyban, a társulat további létkérdésében lesz hivatva dönteni. Igaz szívből kívánjuk, hogy a báró Geramb Unió, ha másként nem, az állam hathatos támogatásával a válságból kibontakozzék és gyári vállalatával együtt újabb hatalmas virágzásnak induljon. Az érdekes közgyűlés lefolyásáról annak idején kimerítőbb tudósítást fogunk közölni.

— **Japán államtisztviselőkből városunkban.** A földművelésügyi miniszteriumból vett hivatalos értesítés szerint városunknak a napokban ritka vendégei lesznek. Murata S. japáni esz. és kir. érdekelő, és Shiga T. japáni császári földművelés- és kereskedelemügyi miniszterium erdészeti mérnök Magyarország erdészeti gazdaságát tanulmányozzák. A földművelésügyi miniszteriumban több napot töltöttek a központi igazgatás tanulmányozása végett. Innen Besztercebányára mentek, s a külső kezelést tekintették meg. A hír annyival érdekesebb, mert mindkét szakképzett született japáni ember, a japánok jellegzetes típusával. Mindkettő kitűnően beszél németül, s hallomás szerint Murata S. ur a magyar nyelvben is eléggé jártas. A földművelésügyi miniszter ajánló levelekkel látta el őket s kalauzálásra egy központi erdészeti tisztviselőt rendelt ki.

— **A javító érettségi vizsgálat a helybeli ág. hitv. ev. lyceumban f. hó 10-én tartott**

meg Heine Hugó lyceumi m. fellépővel ur elnöke alatt Fischer Miklós iglói főgymnasiunai igazgató ur mint a magas kormány kiindultja jelenlétében. Jelentkezett 18 tanuló, egy a pozsonyi ág. hitv. ev. lyceum nyolcadik osztályának magántanulója, ki a vallás és közoktatásügyi miniszter ur engedélye alapján most tette le először az érettségi vizsgálatot s a követelményeknek jól megfelelően éretnek is nyilváníttatott; üzeneten, köztük 10 a pozsonyi lyceum, 7 a helybeli lyceum volt növendéke, kik a f. évi június hónapban megtartott érettségi vizsgálaton 1—1 tantárgyból elégtelen osztályzatot kaptak. Ezek közül 15 kijavította elégtelen osztályzatát, hárman pedig a december hónapban tartandó második javító érettségi vizsgálatra utasítottak.

— **Az asszony értéke.** Szomorúan, kétségbe esetten panaszkolta el X. Y. helybeli lakos a rendőrségnek, hogy felesége nyomtalanul eltűnt. Az ügyeletes rendőrtiszt mely részvételt fejezte ki a bánatos férjnek ezen, mai időben nem szokatlan esett felett, vizsgálatban a boldogtalan férjet azzal, hogy a legsürgősebb nyomozást indítja meg neje hollétének felkereséséért. „Ne fáradozzon kedves uram — mondá e férj — nem oly nagy baj, hogy a feleségem eltűnt, mint az, hogy magával vitte 2500 korona pénzmérről szóló takarékpénztári könyvecskét is. Eaneak visszaszerzését azonban már nagyon is kérem.” — Ugyan mennyit érhet eze. asszony korona értékben számilva?

— **Az elemi oszt. tanulók száma** a napokban beérkezett statisztikai bevalló iyekbe történet bejegyzések szerint városunkba összesen 2843. E tekintélyes szám a következőleg oszlik meg az egyes iskolák között. 1. Belv. r. kath. fiú- s leányiskolák: 1479, 2. A hodrusbányai két r. kath. isk.: 237, 3. A steffüllői r. kath. isk.: 283, 4. Alsófoku keresk. tanoncisk.: 31, 5. A belabányai r. kath. isk.: 250, 6. A belv. r. kath. polgári leányisk.: 111, 7. A belabányai evang. isk.: 37, 8. A bankai r. kath. elemi isk.: 62, 9. Az ízr. elemi isk.: 64, 10. A belv. evang. fiú- s leányisk.: 251, 11. A bankai evang. fiú- s leányisk.: 38 tanulója volt a lefolyt tanévben s miután az összeírásnál szigorubb e tanév kezdetén az eljárás, e szám a jövő tanévben tetemesen fog növekedni.

— **A legelő ügy itt Selmecbányán** sehogy sem tud kellő megoldásra jutni. Mindent befásítani ez volt a jelszó és most a sok befásítás következtében alig van legelő és ez okozza, hogy a szarvasmarha és különösen a juh tenyésztés városunk területén aggodalmas mérvben esőkben. Ezen fontos, nagyon is szegény néptünk életérdekében álló ügyre felhívjuk törvényhatósági bizottságunk figyelmét és óhajtuk, hogy e kérdé: mihamarább fődös megoldást nyerjen; mert hiszen a fa is értékes, de sokkal életbe vágóbb értékkel bír a szarvasmarha, a tehén, a juh tenyésztése, különösen az amugy is elszegényedett lakosság között.

— **A városi elemi iskola építkezése** bizony nagyon lassan halad előre, úgy, hogy félt, hogy október, de talán még november havában sem lesz a tanítás ott megkezdhető. Éppen ezért a v. tanácsa a vállalkozóval szemben erélyesebb eljárásra határozta el magát, (nagyon helyesen) és alaposan remélhető, hogy ennek meg lesz az a fogantatja, hogy az épület legalább október havában elkészül.

— **Az Ó-hegyi búcsun,** mely e hó 8-án volt, városunkból Hojszák János káplán vezetése mellett mintegy 1000 ájtatos bucsujáró vett részt, kik a harangok ünnepi zugása mellett érkeztek vissza mult vasárnap d. u. 5 óra tájban.

— **Saját kárán** tanulta egyik szállodatulajdonosunk, hogy a „Röndnek muszáj lenni.” Ugyanis e szálloda-tulajdonos a napokban azon vette magát észre, hogy valaki asztalfiókjából egy

tekintélyes összeget emelt. Sietett a rendőrséghez, hol azt is jelentette, hogy egy nála beszélt vendégnek a szobában ellejtett, hátra hagyott órája is hasonló sorsra jutott. Gyauja volt, hogy mindez a készsleges szoba pincér követte el, kit terhelő körülmények miatt a rendőrség annál is inkább letartóztatott, mivel magát igazolni nem tudta. De pórult járt a szálloda tulajdonos is, ki a terhelést minden igazoló okmány nélkül szolgálatba fogadta, azt sem az iparhatóságnál, sem a bejelentési hivatalnál, sem a betegsöglyöző pénztárnál be nem jelentette. A szálloda tulajdonos panaszanak végelintézése az, hogy „Sem pénz, sem posztó,” sem óra, mert e pincér hallomás szerint bizonyítékok hiányában szabadlábra helyeztetett, a szállodás pedig háromszoros kihágásért kérdőre vonatott s így csakugyan saját kárán tanulta, hogy a „Röndnek muszáj lenni.”

— **A városi muzeumról.** Az Ó-vári torony alatti szobában egy újabb asztal rendeztetett be tisztán és nyomtatványokkal (Incunabulákkal) azaz 1500. év előtt nyomtatott, letele érdekes könyvekkel. Városi könyvtárunknak Clirien Károly ur egy 1692-ben német nyelven nyomtatott és a francia Hugonottak üldözéseit tárgyzó, lamet-székkel ellátott érdekes könyvet ajándékozott, a miért fogadja e helyen is a muzeum vezetőségnek köszönetet. — Még az ősz folyamán megfogják városunkat látogatni dr. Fejérpataky László és dr. Hampel József kitűnő tudósok és a nemzeti muzeum igazgató-őrei. Alig várjuk ide jöveleiket és további bőles és beces utbaigazításait. Szóval a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősege mindenben, ha csak lehet, városunkat a legnemesebb jóakarattal támogatja, a miért közönségünk a legnagyobb hálával viseltethetik és kötségekivil viseltetik is.

— **Ebtartók figyelmét** irányítjuk a gyezmester azon installációs körülményre, melyet a belvárosban már napok óta oly hűen bejár azon elől, hogy a rendőrség kívánságára a bárcanélküli kutyákkal szoros örintkezésbe lépjen. Jó lesz tehát a bárcákat kiváltani, nehogy e kedves ölebesékek a gyezmester által elszálltva, annak ölében ringattassanak.

— **A Filkorn-féle túzólt folyadék** már forgalomba jött, Alig értesülhet ugyanis többen arról, hogy az már használható, azonnal rendeltek belőle s így ez az emberbaráti célt szolgáló találmány csakhamar bemenetelt fog találni minden házbá, minden családból, hogy azon nem várt balesetek alkalmával, melyek oly gyakoriak, mint szobai, konyhai tűz, ipartelepeken előforduló kiguladás stb. azonnal kezünkbe legyen mint mentő eszköz. A folyadékot tartalmazó bádóg kanná négyszögletes és e mellett folyóval is el van látva, hogy a szerencsétlenség esetén még sötétben is megfoghassa, még az is, a kit az égő petroleum lángja ellepett. Ajánljuk ezuttal is t. olvasóink figyelmébe e védő szert. Előjegyezhetni egyelőre Vörös Ferenc th. főjegyzőnél, ki annak forgalomba hozatalát magára vállalta.

A porció.

Klimesok Nácók okosodása.

Sak jól tudom zaszat, prozák vagyom noia, Hogy van, mi nőni kezd, s kisebbem nem lesz soha. Van zilyen sokféle, a mi magat növi, És bár eso robime, sak nem kisebbödi. Zilyen porció zis, szatrsni zegy talimány, Zegyre nagyobödi, mint zasszonyi ármány. Hát csak poscuvalom, hogy városi zadó Ez ében lesz zilyen átkos nagyobödi. Hát sak igaz, hogy van sok költés meszkának, Mi muszáj esinálni s válik közhazsnának; Alie prozsim peknye, ez a porció meszák Fellepsz mindenki, a ki zitt lakik hát. Zakár velkomoznyí, zakár kis uradnyik, Szak ez meszki porcióit, éppen úgy, a mint mik. Sak ez az igazság, s ha ez megtörtényik, Meszki zadót Nácók szivesen fizetik. És hogy ha ez meg lesz „Polvaleni” mondom, ... Zaddig is a terhet békességgel hordom.